

?badet Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?badet Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23091>

Özet

İbadet Ölçeği, bireylerin ibadet deneyimlerini ve uygulamalarını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle Müslüman kanser hastalarının ibadet pratiklerinin psikometrik değerlendirmesi için uyarlama çalışması olarak Erci, Karabulut ve Ucuzal tarafından 2014 yılında Türkçe'ye adapte edilmiştir. Ölçek, 36 maddeden ve üç temel faktör yapılarından oluşmakta olup, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanır. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, ölçeğin ilgili popülasyonda kullanım için uygun olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

İbadet Ölçeği, Dindarlık, Psikometrik Uyarlama, Kanser Hastaları, Likert Tipi, Faktör Analizi, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Behice Erci, Nuran Karabulut, Melek Ucuzal.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin ibadet ile ilgili inançları, tutumları ve pratiklerini sistematik bir şekilde ölçmektir. Özgün uyarlama çalışmasında, ölçek özellikle kanser hastalarında ibadetin psikolojik ve manevi destek rolünü incelemek üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, sağlık ve palyatif bakım alanında çalışan profesyonellerin, hastaların manevi ihtiyaçları ve ibadet yoluyla elde ettikleri baka çıkma mekanizmaları anlamalarına yardımcı olmayı hedefler. Bu sayede, hastaların holistik bakım süreçlerine ibadet boyutunun entegrasyonu sağlanabilir ve hastaların manevi refah düzeyleri değerlendirilebilir.

Yapı

İbadet Ölçeği, ibadetin çok boyutlu yapısını ölçen bir araçtır. Ölçek, bireyin Tanrı ile olan ilişkisini, ibadetin yaamdaki önemini ve ibadet pratiklerinin sıklığını kapsayan çeşitli alt boyutlardan oluşmaktadır. Uyarlama çalışmasında elde edilen 3 faktör, ibadetin farklı yönlerini temsil etmektedir.

Bu yapı, ibadetin sadece ritüelistik bir eylem olmaktan öte, aynı zamanda bir baka çıkma stratejisi, manevi rahatlatma kaynağı ve yaşam amacı bulma yolu olarak işlev gördüğünü varsayar. Ölçek, bu manevi boyutların nicel olarak değerlendirilmesine olanak tanır ve klinik araştırmalarda önemli bir rol oynar.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, Türk popülasyonunda yapılan uyarlama çalışmasında kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Geçerlik analizleri, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemeye odaklanmıştır.

Yapılan analizlerde **Temel Bileşenler Yöntemi** ve **Varimax Döndürme Yöntemi** kullanılmıştır. Bu istatistiksel işlemler sonucunda, ölçeğin toplam 36 maddeden ve teorik beklentilerle uyumlu 3 faktörden oluştuğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, İbadet Ölçeği'nin Türk kültürüne ve hedef popülasyona (Müslüman kanser hastaları) uygun bir yapısal geçerliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

İbadet Ölçeği'nin güvenirlik analizleri, ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek üzere gerçekleştirilmiştir. Güvenirlik, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde gruplarıyla tutarlı sonuçlar verme yeteneğini ifade eder.

Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı, yaygın olarak kullanılan **Cronbach Alfa** değeri ile hesaplanmıştır. Tüm ölçek için elde edilen güvenirlik katsayısı $\alpha = .82$ olarak rapor edilmiştir. Psikometrik standartlara göre bu değer, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu ve tutarlı ölçümler sağladığını açıkça ortaya koymaktadır.

Faktör Analizi

Yapı geçerliğini desteklemek amacıyla uygulanan keşfedici faktör analizi, ölçeğin temel yapısını ortaya çıkarmıştır. Çalışmada, veri setindeki varyansın açıklanması için **Temel Bileşenler Yöntemi** tercih edilmiştir.

Faktörlerin birbirinden bağımsız yapısını sağlamak ve faktör yüklerini netleştirmek için **Varimax Döndürme Yöntemi** kullanılmıştır. Analizler sonucunda, 36 maddenin üç ana faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Bu üç faktör, ibadet kavramının farklı boyutlarını temsil ederek, ölçeğin çok boyutlu yapısını doğrulamaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: 36 maddelik öz bildirim ölçeği, 3 faktörlü yapı.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama).

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon (Müslüman Kanser Hastalar?).

Ya? Grubu: Yeti?kin.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki Müslüman kanser hastalar? üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Tipi derecelendirme (1-Hiçbir Zaman, 2-Nadiren, 3-Bazen, 4-S?kl?kla, 5-Ço?u Zaman).

Anahtar Kelimeler

?badet, Palyatif Bak?m, Maneviyat, Psikometri, Yap? Geçerli?i, Kanser, ?ç Tutarl?k, Alfa Katsay?s?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Behice Erci (Sorumlu Yazar) için behiceerci@hotmail.com adresi mevcuttur.

Yaz??ma Adresi: Makale detaylar?nda belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in uyarlama çal??mas? **2014** y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m?na dair spesifik ücret bilgisi veya izin detaylar? bu kaynakta belirtilmemi?tir. Akademik veya klinik kullan?m için sorumlu yazar Behice Erci ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Orijinal PDF, "prayer-scale-toad.pdf" ad?yla buradan indirilebilir: <prayer-scale-toad.pdf>

Kaynaklar

Erci, B., Karabulut, N., & Ucuzal, M. (2014). Psychometric evaluation of the adapted Prayer Scale in Muslim cancer patients. *Journal of Hospice & Palliative Nursing*, 16(8), 495-502.

Makale Linki: proxy2.marmara-elibrary.com

?badet Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ancak ölçek, **36 maddeden** ve **3 faktörden** olu?maktadır. Derecelendirme sistemi 5'li Likert tipindedir:

- 1 - Hiçbir Zaman
- 2 - Nadiren
- 3 - Bazen
- 4 - S?kl?kla
- 5 - o?u Zaman

ARABPSYCHOLOGY.COM